

تقابل دوگانه استبداد و آزادی در برخی نمادهای مجموعه «آینه‌ای برای صداها» از شفیعی کدکنی

سلیمه واحدی طلب^۱، دکتر رحمان ذبیحی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد ادبیات فارسی دانشگاه ایلام (مؤلف مسئول)

۲- دانشیار گروه زبان و ادبیات دانشگاه ایلام.

چکیده

محمدرضا شفیعی کدکنی یکی از شاعران طراز اول ادبیات معاصر به شمار می‌آید. یکی از ویژگی‌های بنیادین اشعار او در فاصله کودتای ۲۸ مرداد تا انقلاب اسلامی ۱۳۵۷، بهره‌گیری از رویکرد رمزگرایانه به اقتضای فضای حاکم بر جامعه آن زمان است. رمزهای شعر او دایره وسیعی را شامل می‌شوند؛ از طبیعت و گل و گیاه گرفته تا حیوانات و اماکنی چون دشت و باغ و عناصر اجتماعی و مصنوعات انسانی و اساطیر کهن. ویژگی مهم نمادهای شعر او، رویکرد تقابلی میان آنهاست که بیانگر تقابل گفتمان مبارزه و آزادی‌خواهی با گفتمان حفظ رژیم پهلوی و سرکوب است. موضوع این پژوهش بررسی برخی نمادهای شعر او بر مبنای تقابل‌های دوگانه در مجموعه «آینه‌ای برای صداها» است. نتایج پژوهش بیانگر نقش تقابل میان نمادهای شعر شفیعی در بیان عواطف و اندیشه‌ها و انسجام و استحکام فرم درونی و بیرونی شعر اوست.

واژگان کلیدی: شفیعی کدکنی، آینه‌ای برای صداها، تقابل‌های دوگانه، استبداد، آزادی.